

## Editörden / From The Editor

*Diyanet İlmî Dergi*'nin değerli okurları!

Alanlarına katkı sağlayacağını düşündüğümüz on dört makale ile dergimizin 61/2. sayısını istifadenize sunuyoruz.

Mesut Kaya, “Taberî Hanbelîlerin Baskısına Maruz Kaldı mı? Taberî'nin İsrâ Sûresi 79. Âyeti Tefsiri Üzerine Bir Değerlendirme” başlıklı makalesiyle tefsir tarihinde mümtaz bir yere sahip olan Taberî'nin bazı görüşleri sebebiyle baskı gördüğüne dair algıya onun makam-ı mahmud kavramının geçtiği âyete yaptığı tefsir üzerinden eleştirel yaklaşmakta ve bu algının Taberî sonrası dönemde oldukça abartıldığını dile getirmektedir. “Zeccâc'ın Ahmed b. Hanbel'e Yaptığı Atıfların Tefsir Tarihi Açısından Tahlili” adlı çalışmasıyla Abdülcabbar Adıgüzel, Zeccâc'ın filolojik ve rivayet merkezli *Meâni'l-Kur'ân* adlı eserindeki rivayetlerde ana kaynak olarak Ahmed b. Hanbel'in *et-Tefsîr* adlı kitabını kullanmasını tahlil ederek ilk dönem tefsir anlayışına yönelik alana katkı sunmaktadır. Abdullah Karaca “Bilimsel Tefsire Yönelik Tutumlara Dair Yeni Bir Tasnif Denemesi” isimli makalesini “Bilimsel tefsire yönelik tutumlar genellikle bilimsel tefsiri ‘savunanlar’ ve ‘karşıtlar’ gibi ikili yahut ‘kabul’, ‘mutedil’ ve ‘ret’ şeklinde üçlü bir taksimle sınıflandırılmaktadır. Bu makale, mevcut ikili veya üçlü sınıflandırmaların ötesine geçmek ve müfessirlerin bilimsel verilere bakış açılarını daha geniş bir perspektifle incelemek amacıyla yeni bir tasnif önerisi sunmaktadır.” şeklinde betimlemektedir. Tefsir alanına “Zemahşerî'nin Perspektifinden Kur'ân'daki Tekrarlar: Anlam, Hikmet ve Fonksiyonel Analiz” başlıklı çalışmasıyla Şafak Çatal katkıda bulunmaktadır. Sabuhi Shahavatov, “Şîî Tefsirde Mu'tezile İzleri Haberî Sıfatların Yorumu” adlı makalesiyle kelâm ekolleri ve müfessirler arasındaki etkileşimi Mu'tezile ile İmâmiyye arasındaki ilişkinin varlığını merkeze alarak sorgulamakta; konuya bu iki mezhebin haberî sıfatlara getirdiği yorumlar üzerinden yaklaşmaktadır. Rabia Hacer Bahçeci, “Kur'an Dilinin Burhânî Niteliği: İbn Teymiyye'nin Mantık Eleştirileri Bağlamında Bir İnceleme” adlı makalesiyle, “İbn Teymiyye'nin Kur'an dilinin epistemolojik değeri hakkındaki görüşlerini, özellikle klasik mantıktaki bilgi değeri kategorilerine yönelik eleştirileri bağlamında incelemektedir. Abdurrahman Ensari, “Oruç Âyetleri Bağlamında Kur'an-Sünnet İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme” başlıklı çalışmasıyla dinî bilginin kaynağının sadece Kur'an olduğu düşüncesini oruç âyetleri özelinde sünnetin belirleyiciliği çerçevesinde ele almıştır.

Ekrem Koç, “Hanefî Mezhebinde İstihsana Yönelik Bir Tavrı: Bısr b. Gıyâs el-Merîsî Örneği” adlı makalesiyle Hanefî fıkıh literatüründe Ebû Yusuf'un öğrencisi olarak anılan Bısr b. Gıyâs el-Merîsî'nin istihsan yöntemine yönelik mesafeli tutumunu incelemektedir.

“Kavramsal Tutarlılığın Önemi Bağlamında Gazzâlî'nin Müsterek Lafızlara Yaklaşımı” konulu çalışmasıyla Fehmi Soğukoğlu, Gazzâlî'nin kelâmî konulardaki “müsterek lafız”larla ilgili metodunun kavramsal tutarlılık boyutunu

iman, Kur'an, kadim, akıl, bilgi, nefis ve mecâz kelimelerine yüklediği anlamlar üzerinden ortaya koymaktadır.

“J. Locke Epistemolojisiinde İman Akıl İlişkisi ve Tanrı'nın İnayetı” isimli makalesinin amacını Mahmut Buyankara, “Katı akılcı bir filozof olarak değerlendirilen John Locke'un bilgi kuramı çerçevesinde vahiy anlayışını incelemek; vahiy yoluyla elde edilen bilgi ile doğal bilgi arasındaki ilişkiyi nasıl temellendirdiğini ortaya koymak ve bu bağlamda ilâhî inayetin epistemolojik işlevini değerlendirmektir.” şeklinde belirtmektedir.

İsmail Yalçıntaş, “Ahlâk İçin Din Gerekli midir? Babanzâde Ahmed Nâim Merkezli Bir İnceleme” başlıklı makalesiyle Babanzâde'nin ahlâk anlayışını din-felsefe çerçevesinde ele almakta, ahlâkın akli ve dinî temellendirilmesinin niteliğini analiz etmektedir.

Sevda Aktulga Gürbüz, “Şam'ın Zengin Tasavvufî Kültüründe Yetişen Bir Âlim ve Âbid Ubeydullah b. Muhammed Semerkandî ve Risaleleri Bağlamında Tasavvufî Görüşleri” adlı incelemesiyle Semerkandî'nin tasavvuf literatürüne sunduğu katkıları konu edinmektedir.

Araştırmasının temel amacını, “Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan ilk elifbâ olma özelliğine sahip Kur'an Okumaya Giriş'ten başlayarak, 2012 yılına kadar hazırlanan elifbâları incelemek, elifbâ yazımında yaşanan değişimi değerlendirmek, elifbâ öğretiminde benimsenen ilke ve yöntemleri tespit etmek ve tarihî birikimden istifade ederek yeni hazırlanacak elifbâlara önerilerde bulunmaktır.” şeklinde özetleyen Hatice Ayar, “Cumhuriyet Dönemi'nde Kur'an-ı Kerîm Öğretiminde Kullanılan Elifbâlar (1972-2012)” konulu çalışmasıyla alana katkı sunmaktadır.

Halim Yar, “Sâib-i Tebrîzî'nin Ney Gazeline Ömer Fâik'in Şerhi (İnceleme-Metin)” isimli makalesiyle Ömer Fâik'in Sâib-i Tebrîzî'ye ait ney konulu Farsça gazelinin şerhini şekil ve içerik yönünden incelemektedir.

Dergimizde yer alan ve ilim dünyamıza katkı sunan araştırmacılara teşekkür ediyor, sizlere bereketli okumalar diliyoruz.

Prof. Dr. Huriye Martı